

Aangespoeld, dat is de bezige Limburgse bij. Het zijn wel de overschotten die op het strand van Wenduine kwamen gedobberd. Wrakhout, maar door de schipbreuk en de barre omstandigheden hebben die restanten een mooie patina gekregen. Colette Coenegrachts heeft haar storm overleefd en het heeft haar gesterkt. "Vroeger was één dagje aan zee al meer dan voldoende: één keer naar links lopen, één keer naar rechts. Rechtdoor tot in Engeland wandelen lukte toch niet en dus keerde ik maar stante pede terug naar het binnenland."

Nu is de zee haar weidse horizon die geen enkele dag hetzelfde is en die haar zuurstof en mentale rust schenkt: het hoofd leeg en het lijf vol nieuwe levensenergie. Om negen uur 's ochtends heeft ze er al vaak een wandeling opzitten, en niet op de naaldhakken waarmee ze vroeger marathons door de stad rende.

Want Colette was het type dat met twee treden tegelijk de trap opvloog en met drie treden tegelijk weer naar beneden raasde. "Iemand zag me ooit als een bliksem-schicht door de straten sjezen. Mijn leven ging zoef, zoef, zoef. In alle haast een hoek van een tafel mee, een blauwe plek erbij."

Een attitude van lange dagen én nachten werken en veel hooi op haar vork nemen. "Ik heb heel goed mijn best gedaan om alles om zeep te helpen. Met wat ik nu weet, zou ik mezelf vroeger een halt hebben toegeroepen."

Thieu, haar compagnon de route, zorgde ervoor dat ze haar voeten onder tafel kon schuiven om zes uur 's avonds, als ze dat uur haalde. "In de jaren tachtig was Thieu al een nieuwe man. Hij zorgde voor het huishouden en de vijf kinderen, en ik kon mijn carrière uitbouwen."

'Piewiewiamadammeke'

Als regentes Frans-geschiedenis-Latijn begon Colette Coenegrachts als archivaris bij de stad Hasselt. Via een examen werd ze directeur van het Modemuseum. Hart en ziel legde ze in het creëren van een tijdsbeeld rond kleding. De tentoonstelling *Diorging* niet alleen over het couturiershuis, maar ook wat ervan doorsijpelde bij de gewone bevolking en hoe een huisvrouw haar eigen stofje kocht en met een patroon een zondagse jurk à la Dior in elkaar stak. "Dat is de werkelijkheid voor het gros van de mensen en ik wilde voor iedereen een herkenningsmoment in een tentoonstelling stoppen."

Om Diorhebbelingen bij elkaar te krijgen was het zwaar lobbyen en zelfs uit haar persoonlijke verzameling unieke stukken bruiklenen. Zelf was ze niet te beroerd - en overigens mooi genoeg - om een linterie-tentoonstelling te openen in een strak zwart rokje gecombineerd met enkel een bustier. Ondergoed dat wondergoed werd. Elke tentoonstelling had wel een kwinkslag, dat tikkeltje anders, die verwevenheid met een historisch kader. Maar tentoonstellingen maken, naast het runnen van een personeelsbestand en een museum, is een rovende bezigheid, vooral als je je eigen sporen wilt verdienen en bevestiging zoekt.

"Soms belde Thieu rond middernacht naar kantoor om te vragen: 'Zal ik je matras brengen?' Het was een passie zonder grenzen waarbij kritiek soms als een mokerslag aankwam. Iemand zei ooit dat de tentoonstelling over bruidsmode compleet de mist ingegaan was omdat er geen tortelduiven rondvlogen. Dat kwetste me heel erg. We hadden dure bruidsjurken met een toenmalige verzekeringswaarde van 300.000 Belgische frank. Als een duif daarop kakt, dan kon het museum dat bedrag niet betalen. En vergeet het, duivenstront krijg je nooit of te nimmer meer uit een stof. Maar daar denken mensen niet aan. Voor een tentoonstellingsmaker zijn dat soort prutsen geen details."

Tussen droom en daad staan wetten en praktische bezwaren, ondervond Colette Coenegrachts meer dan eens. De berg op en tegen de wind in fietsen, een mens komt door minder in ademnood. En opeens: platte tube: "Niets kon ik nog. Iedereen is wel eens moe en ik ben zo iemand die desnoods met krukken en koorts gaat werken, want: niet flauw doen, flink zijn en we steken nog een tandje bij. Maar er waren geen tandjes meer."

De conservator van het Hasseltse Modemuseum zat onwezenlijk achter haar bureau; brieven kon ze niet meer bevatten; ze snapte niet wat erin stond; ze kon niet

FOTO YANN BERTRAND

Geef je verzet op en je komt weer bovendrijven

Ooit opende ze een tentoonstelling gekleed in een fietsband als bolero en tandwielen en remkabels als halssieraad. Het toont de gedrevenheid en humor van Colette Coenegrachts, toen directrice van het Modemuseum in Hasselt. Tot ze zelf een leuke band kreeg en geen tandje meer kon bijsteken. Een burn-out velde deze superdynamische vrouw twee volle jaren, maar gaf haar leven ook een nieuwe wending: een eigen museum en een bed & breakfast aan zee.

DOOR ELIANE VAN DEN ENDE / FOTO YANN BERTRAND

meer opmaken of ze de taken zou delegeren aan haar secretaresse. "Als de bel of een telefoon ging, begon ik te huilen."

De immer nijvere vrouw met vijf handen viel stil; een zware burn-out was het ver-

dict: opgebrand. Zelf had ze niks zien aankomen. Slaapproblemen, hersenspinsels, nog even 's nachts de computer aanzetten om iets op te slaan wat door het hoofd tolt, wie herkent het? Van de laatste maanden

herinnert ze zich enkel nog haar fietstochten van en naar het werk. Zo op was ze. Haar omgeving had het wel gemerkt en signalen gestuurd waar Colette in volle vaart door suïde. "Thieu was altijd mijn

buffer geweest; hij was de degelijke nuchterheid en ik een *piewiewiamadammeke* dat als een wervelwind in een creatieve chaos zweefde."

Na een ongeluk had Thieu nogal wat last en dus gaf Colette nog extra gas. Tot de batterij helemaal op was. De eerste zes maanden van haar ziekte zijn een lege pagina in haar levensloop: "Ik stond 's morgens op, ontbeet, kroop de zetel in en ging weer slapen. Mijn fleecedekentje was toen mijn beste vriendje."

Zelfs een kleine wandeling lukte niet meer: "In de auto stappen en naar het bos rijden, want het geraas van de stad kon ik niet meer aan, en dan vroeg ik al aan Thieu of ik even mocht slapen. Ik had geen kracht meer, geen fysieke, geen psychische. Ik kon mezelf niet meer opwarmen. En doodsbang om bekenden tegen te komen. Ik voelde me als een zachtgekookt ei waarvan de schelp is afgepeld. Probeer dat eitje maar eens te vatten! Zonder bescherm laag voelde ik me: eindeloos kwetsbaar."

Op mijn achttiende had ik alles voor elkaar - dacht ik. Nu voel ik me veel beter in mijn vel, maar ben ik van niets meer zo zeker

Lawaai, angst om bekenden tegen te komen, aversie voor gewoel: "Mijn man vroeg ik om de kerstcadeaus voor de kinderen te gaan kopen, want ik durfde zelf niet te gaan winkelen en als we dat dan toch deden, had ik het geluk dat de mode lange jassen voorschreef. Weggedoken in mijn capuchon liep ik dan achter Thieu aan."

De eigen onmacht was misschien nog het grootst: "Doodbeschaamd was ik omdat ik ziek was. Ik was teleurgesteld in mezelf en dat is een dikke boterham om te slikken. Ik weende om het minste, zelfs een modeblaadje, en ik voelde me zo gekwetst dat ik zelfs niet kon uitmaken of het aan mijzelf lag of niet. Eén grote verwarring. Eén en al kwetsbaarheid."

Parfummuseum

Met medische hulp, steun van de omgeving, eigen inzicht en veel jojo-effect is Colette na twee jaar uit haar lethargie ontsnapt, al houdt ze nu nauwgezet haar grenzen in de gaten en zegt ze vlugger 'nee' tegen voorstellen, ook al zijn ze aantrekkelijk. "Het is een hele gymnastiek om te zeggen: tot hier en niet verder."

Wat de ommekomst heeft tweegebracht weet ze niet. "Philippe Labro, een bekende Franse mediafiguur, schreef een boek over zijn burn-out, *Tomber sept fois, se lever huit*, en daarin beschrijft hij iets herkenbaars: je wordt door een draaikolk naar beneden gezogen en je vecht terug. Zodra je je verzet opgeeft en je je laat afdalen, zorgt de tegenkracht van het water dat je opnieuw komt bovendrijven."

Het kan dus iedereen overkomen, maar elke kwetsuur is anders en elke uitweg is dat ook. Beetje bij beetje, zonder forceren. Er is geen handleiding, maar die is er ook niet voor het leven.

En dat er een weg uit het diepe dal is, bewijst Colette. Zij en Thieu hebben Hasselt achter zich gelaten, zijn aan zee gaan wonen en bieden in hun nieuwe woning twee gastenkamers aan. "Ik ben heel mens-nieuwsgierig", aldus de radde tweetalige Limburgse, "als mensen goed geslapen en lekker ontbeten hebben, kan ik zo gelukkig zijn. En als mensen een flesje van vroeger herkennen in mijn parfummuseum, dan geeft dat zo'n voldoening."

Colette Coenegrachts verzamelt al jaren parfumsflesjes en is zowat een wandelende encyclopedie over geuren. Uit die hobby is nu een enig museum gegroeid. Haar ervaring en kennis deelt ze gul. "Op mijn achttiende had ik alles voor elkaar - dacht ik. Ik zou het zo en zo en zo doen. Nu, een paar decennia later, voel ik me veel beter in mijn vel, maar ben ik van niets meer zo zeker. Jean Gabin zei het mooi: 'Maintenant je sais qu'on ne sait jamais.'"

Parfum-O-Theek, het privé museum van Colette Coenegrachts, brengt regelmatig thematentoonstellingen. www.parfum-o-theek.be